

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی

دانشکده مدیریت- گروه مدیریت دولتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: " تحول "

عنوان:

بررسی تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر میزان مشارکت مودیان مالیاتی
از نظر کارشناسان مالیاتی در اداره کل امور مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران

استاد راهنما:

دکتر فرخ قوچانی

پژوهشگر:

علی جعفرنژاد کماچالی

پاییز ۱۳۹۳

تقدیم به :

به نام پروردگار هستی بخش آغاز و با نام او این دست نوشته حقیر را تقدیم می کنم:
به خانواده عزیزم که در همه حال یار و پشتیبان من بوده اند و در این وادی مرا تنها نگذاشتند...

تقدیر و تشکر

ضمن سپاس و ستایش به درگاه ایزد منان که به من توانایی داد که بااستعانت از او بتوانم این پژوهش را انجام دهم ، بر خود لازم می بینم از دلگرمی و تشویق اساتید و دوستان که در نگارش این مجموعه مرا یاری نمودند، قدردانی نمایم:

جناب آقای دکتر فرخ قوچانی ، استاد راهنما، که در طول نگارش این مجموعه با راهنمایی های عالمانه و بجایشان، سکandar شایسته ای در هدایت این پایان نامه بوده اند.

همچنین از دوستان ارجمندم که مرا در انجام این تحقیق یاری نمودند، قدردانی و تشکر می نمایم

چکیده

عدم مشارکت در پرداخت مالیات یکی از چالش های نظام های مالیاتی است که بسیاری از کشورهای جهان با آن مواجه می باشند. مطالعات انجام شده مبین آن است که حتی در کشورهای توسعه یافته نیز این معضل وجود دارد و این در حالی است که مشارکت پایین در کشورهای در حال توسعه امری شایع و معمول تلقی می گردد که نظام مالیاتی ما نیز از این امر مستثنی نمی باشد. لذا با توجه به اهمیت موضوع و با عنایت به اینکه در قالب سند چشم انداز بیست ساله و برنامه های توسعه و سایر اسناد بالا دستی هدف بر آن بوده که از وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی کاسته شود تا حدی که اعتبارات هزینه ای از طریق درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای غیرنفتی تامین گردد. بنابراین شناسایی عواملی که منجر به تاخیر در وصول مالیات شده و یا باعث عدم وصول آن می گردند ضروری به نظر می رسد. این تحقیق با هدف بررسی تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده از دیدگاه کارشناسان مالیاتی در اداره کل امور مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران در سال ۱۳۹۳ انجام گرفته است.

روش پژوهش، توصیفی- میدانی، جامعه آماری مورد مطالعه تعداد ۴۶۰ نفر که باروش انتخاب بهینه (مورگان) تعداد ۲۱۰ نفر نمونه تعیین گردید. برای بدست آوردن روایی آزمون، از پرسشنامه محقق ساخته از نظر استاد راهنما و دیگر اساتید صاحب نظر، استفاده شد. پایایی آن از طریق محاسبه آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفته است که ضریب بدست آمده برابر با ۰/۸۲ می باشد. همچنین در تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزارهای آماری spss و فنون آمار توصیفی - استنباطی (آزمون t) به آزمون فرضیه ها پرداخته شده است.

که نتایج بدست آمده از تحقیق بیانگر آنست که آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر میزان مشارکت مؤدیان مالیاتی موثر می باشد. آموزش حضوری قانون مالیات بر ارزش افزوده بر مشارکت مؤدیان در پرداخت مالیات موثر می باشد. آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده از طریق وب سایت VAT بر مشارکت مؤدیان در پرداخت مالیات موثر می باشد. آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر وصول مالیات از مؤدیان مالیاتی تاثیرگذار می باشد. آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر تصمیم گیری مؤدیان در اجرای قوانین و مقررات مالیاتی تاثیر دارد. آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر میزان تمکین مؤدیان مالیاتی موثر می باشد. آموزش مؤدیان در اداره کل مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران در سطح مطلوبی قرار ندارد. مشارکت مؤدیان در اداره کل مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران در سطح مطلوبی قرار ندارد.

واژگان کلیدی : آموزش ، مشارکت ، مالیات های مستقیم ، مالیات بر ارزش افزوده ، شهر

تهران

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	فصل اول: کلیات تحقیق
۳	۱-۱- مقدمه
۳	۲-۱- بیان مسأله تحقیق
۵	۳-۱- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق
۷	۴-۱- اهداف تحقیق
۷	۱-۴-۱- هدف اصلی
۷	۲-۴-۱- هدف فرعی
۸	۵-۱- متغیرهای پژوهش
۸	۱-۵-۱- متغیر مستقل
۸	۲-۵-۱- متغیرهای وابسته
۸	۶-۱- فرضیه‌های تحقیق
۹	۱-۶-۱- فرضیه اصلی
۹	۲-۶-۱- فرضیه‌های فرعی
۱۰	۷-۱- مدل تحقیق
۱۰	۸-۱- تعاریف واژه‌ها
۱۰	۱-۸-۱- تعاریف مفهومی
۱۲	۲-۸-۱- تعاریف عملیاتی
۱۳	فصل دوم: ادبیات پژوهش و پیشینه پژوهش
۱۴	مقدمه
۱۵	۱-۲- مبانی نظری
۱۵	۱-۱-۲- آموزش
۱۶	۱-۱-۱-۲- تعریف آموزش
۱۷	۲-۱-۱-۲- مراحل مختلف فرآیند آموزش
۱۷	۳-۱-۱-۲- خط مشی آموزش
۱۷	۴-۱-۱-۲- استراتژی آموزش
۱۸	۵-۱-۱-۲- فرهنگ آموزش
۱۸	۶-۱-۱-۲- آموزش و توسعه
۱۹	۷-۱-۱-۲- انواع آموزش
۲۱	۲-۱-۲- اهمیت و جایگاه مالیات
۲۵	۱-۲-۱-۲- معرفی مالیات بر ارزش افزوده
۲۵	۲-۲-۱-۲- نگاهی به نظام مالیات بر ارزش افزوده
۲۹	۳-۲-۱-۲- تاریخچه مختصری از مالیات بر ارزش افزوده
۳۰	۴-۲-۱-۲- تاریخچه استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده در ایران

۳۲	۵-۲-۱-۲- معرفی وب سایت سیستم مالیات بر ارزش افزوده
۳۴	۶-۲-۱-۲- گسترده اقتصادی و جغرافیایی کشورهای مجری این مالیات
۳۶	۷-۲-۱-۲- میزان گرایش به اجرای این نظام مالیاتی در جهان در طول دهه‌های اخیر
۳۸	۸-۲-۱-۲- مزایا و نتایج اصلی استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده
۳۹	۹-۲-۱-۲- نرخ‌های مالیات و عوارض کالا و خدمات مشمول نظام مالیات بر ارزش افزوده
۴۰	۱۰-۲-۱-۲- معافیت‌های قانون مالیات بر ارزش افزوده
۴۱	۱۱-۲-۱-۲- معایب استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده
۴۴	۱۲-۲-۱-۲- آیا مالیات بر ارزش افزوده باعث گران شدن کالاها می‌شود
۴۴	۱۳-۲-۱-۲- مالیات بر ارزش افزوده به نفع کیست
۴۵	۱۴-۲-۱-۲- مالیات بر ارزش افزوده به ضرر کیست
۴۶	۱۵-۲-۱-۲- چالش طراحی
۴۷	۱۶-۲-۱-۲- مشکلات اجرایی سیستم مالیات بر ارزش افزوده کدامند
۴۸	۲-۲- پیشینه تجربی تحقیق
۴۹	۱-۲-۲- تحقیقات انجام شده در ایران
۵۲	۲-۲-۲- تحقیقات انجام شده در سایر کشورها
۵۹	فصل سوم: روش شناسی تحقیق
۶۰	۱-۳- مقدمه
۶۱	۲-۳- روش تحقیق
۶۳	۳-۳- جامعه آماری
۶۳	۴-۳- حجم نمونه و روش نمونه گیری
۶۳	۵-۳- روش گردآوری داده ها
۶۴	۶-۳- ابزار گردآوری داده ها
۶۵	۷-۳- جدول تناظر متغیرها با سوالات پرسشنامه
۶۶	۸-۳- روایی و پایایی پرسشنامه
۷۰	۹-۳- روش تجزیه و تحلیل داده ها
۷۲	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها
۷۳	مقدمه
۷۳	۱-۴- تحلیل توصیفی تحقیق
۷۴	۱-۱-۴- جنسیت پاسخ دهندگان
۷۵	۲-۱-۴- سن پاسخ دهندگان
۷۶	۳-۱-۴- سابقه کار پاسخ دهندگان
۷۷	۴-۱-۴- تحصیلات پاسخ دهندگان
۷۸	۲-۴- تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه ها
۹۷	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۹۸	۱-۵- نتایج تحقیق

۹۹		۲-۵- بحث و تفسیر نتایج
۱۰۶		۳-۵- ارائه پیشنهادها
۱۰۶		۱-۳-۵- پیشنهاد مبتنی بر نتایج تحقیق
۱۰۸		۲-۳-۵- پیشنهاد برای محققان دیگر
۱۰۹		۴-۵- محدودیت‌های تحقیق
۱۱۵		پیوست‌ها و ضمائم
۱۱۰		منابع و ماخذ
۱۲۲		چکیده لاتین

فهرست جداول

جدول ۱-۲	نمونه وضعیت پیاده سازی در کشورهای جهان	۳۷
جدول ۲-۲	نرخ مالیات و عوارض مالیات بر ارزش افزوده در ایران	۳۹
جدول ۱-۳	طیف لیکرت و امتیازات مربوطه	۶۵
جدول ۲-۳	تناظر متغیرها با سوالات پرسشنامه	۶۵
جدول ۳-۳	آمار خبرگان دانشگاهی	۶۷
جدول ۴-۳	جدول آمار خبرگان دانشگاهی بر اساس مرتبه و تحصیلات	۶۷
جدول ۵-۳	جدول آمار خبرگان دانشگاهی بر اساس سن و سابقه تدریس	۶۷
جدول ۶-۳	جدول آلفای کرونباخ مربوط به سوالات فرضیه های تحقیق	۶۹
جدول ۱-۴	فراوانی برای جنسیت پاسخ دهندگان به پرسشنامه	۷۴
جدول ۲-۴	فراوانی برای سن پاسخ دهندگان به پرسشنامه	۷۵
جدول ۳-۴	فراوانی برای سابقه کار پاسخ دهندگان به پرسشنامه	۷۶
جدول ۴-۴	فراوانی برای تحصیلات پاسخ دهندگان به پرسشنامه	۷۷
جدول ۵-۴	آماره های توصیفی فرضیه تاثیر آموزش بر مشارکت مودیان مالیاتی	۷۹
جدول ۶-۴	آزمون کلموگروف اسمیرنف فرضیه اصلی	۷۹
جدول ۷-۴	آزمون تی تک نمونه ای برای فرضیه اصلی	۷۹
جدول ۸-۴	آماره های توصیفی فرضیه تاثیر آموزش بر مشارکت مودیان در پرداخت مالیات	۸۱
جدول ۹-۴	آزمون کلموگروف اسمیرنف فرضیه ۱	۸۱
جدول ۱۰-۴	آزمون تی تک نمونه ای برای فرضیه ۱	۸۱
جدول ۱۱-۴	آماره های توصیفی فرضیه تاثیر قانون مالیات بر ارزش افزوده از طریق سایت VAT	۸۳
جدول ۱۲-۴	آزمون کلموگروف اسمیرنف فرضیه ۲	۸۳
جدول ۱۳-۴	آزمون تی تک نمونه ای برای فرضیه ۲	۸۴
جدول ۱۴-۴	آماره های توصیفی فرضیه تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر وصول مالیات	۸۵
جدول ۱۵-۴	آزمون کلموگروف اسمیرنف فرضیه ۳	۸۵
جدول ۱۶-۴	آزمون تی تک نمونه ای برای فرضیه ۳	۸۶
جدول ۱۷-۴	آماره های توصیفی فرضیه ۴	۸۷
جدول ۱۸-۴	آزمون کلموگروف اسمیرنف فرضیه ۴	۸۸
جدول ۱۹-۴	آزمون تی تک نمونه ای برای فرضیه ۴	۸۸
جدول ۲۰-۴	آماره های توصیفی فرضیه ۵	۸۹
جدول ۲۱-۴	آزمون کلموگروف اسمیرنف فرضیه ۵	۹۰
جدول ۲۲-۴	آزمون تی تک نمونه ای برای فرضیه ۵	۹۰
جدول ۲۳-۴	آماره های توصیفی فرضیه مطلوب نبودن آموزش	۹۱
جدول ۲۴-۴	آزمون کلموگروف اسمیرنف فرضیه ۶	۹۲
جدول ۲۵-۴	آزمون تی تک نمونه ای برای فرضیه ۶	۹۲
جدول ۲۶-۴	آماره های توصیفی فرضیه مطلوب نبودن مشارکت	۹۳

- جدول ۴-۲۷- آزمون کلموگروف اسمیرنف فرضیه ۷ ۹۴
- جدول ۴-۲۸- آزمون تی تک نمونه‌ای برای فرضیه ۷ ۹۴
- جدول ۴-۲۹ خلاصه نتایج آزمون فرضیه های آماری ۹۶

فهرست نمودارها

- نمودار ۴-۱- دایره ای برای جنسیت پاسخ دهندگان به پرسشنامه..... ۷۴
- نمودار ۴-۲- نمودار دایره ای برای سن پاسخ دهندگان به پرسشنامه..... ۷۵
- نمودار ۴-۳- نمودار دایره ای برای سابقه کار پاسخ دهندگان به پرسشنامه..... ۷۶
- نمودار ۴-۴- نمودار دایره ای برای تحصیلات پاسخ دهندگان به پرسشنامه..... ۷۷

فصل اول

کلیات تحقیق

مولاعلی(ع) در نامه ۵۳ به کارگزاران خود در مورد مالیات می‌فرماید: "مالیات و بیت المال رابه گونه‌ای و ارسی کن که صلاح مالیات دهندگان باشد. زیرا بهبودی مالیات و مالیات دهندگان عامل اصلاح امور دیگر اقشار جامعه می‌باشد. و تا امور مالیات دهندگان اصلاح نشود کار دیگران نیز سامان نخواهد گرفت. زیرا همه‌ی مردم نان خور مالیات و مالیات دهندگانند. باید تلاش تو در آبادانی زمین بیشتر از جمع آوری خراج باشد که خراج جز با آبادانی فراهم نمی‌گردد، و آن کس که بخواد خراج را بدون آبادانی مزارع به دست آورد، شهرها را خراب و بندگان خدا را نابود و حکومتش جز اندک مدتی دوام نیاورد. پس اگر مردم شکایت کردند از سنگینی مالیات یا آفت زدگی یا خشک شدن آب چشمه‌ها یا کمی باران یا خراب شدن زمین در سیلاب‌ها یا خشکسالی، در گرفتن مالیات به میزانی تخفیف ده تا امورشان سامان گیرد. و هرگز تخفیف دادن در خراج تو را نگران نسازد زیرا آن اندوخته‌ای است که در آبادانی شهرهای تو و آراستن ولایت تو نقش دارد و رعیت تو را می‌ستایند و تو از گسترش عدالت میان مردم خشنود خواهی شد و به افزایش قوت آنان تکیه خواهی کرد، بدانچه در نزدشان اندوختی و به آنان بخشیدی و با گسترش عدالت در بین مردم".

امروزه دولت‌ها علاوه بر ایفای نقش سنتی خود مبنی بر تامین امنیت داخلی و خارجی دارای نقش و وظایف عمده‌ای در راستای نیل به رفاه اجتماعی می‌باشند، مالیات‌ها علاوه بر اینکه به عنوان منبع اصلی تامین مالی نیازهای دولتی هستند، به عنوان ابزار اصلی جهت اجرای سیاست‌های مالی و تامین عدالت اجتماعی مورد استفاده گسترده دولتها قرار می‌گیرند. (مجله اقتصادی، ۱۳۸۶، ۷۱،)

اطلاع رسانی، معرفی همچنین پاسخ‌گویی به سوالات و ابهامات در ارتباط با مالیات بر ارزش افزوده از جمله مهمترین وظایف معاونت مالیات بر ارزش افزوده محسوب می‌گردد. در این خصوص داشتن ارتباط شفاف، دقیق، آسان و سریع با ذینفعان این نظام مالیاتی باید به نحوی صورت پذیرد که آنان بتوانند به راحتی به قانون، آیین نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی این نظام مالیاتی دسترسی داشته باشند تا در راستای صیانت از حقوق و منافع خود و جلوگیری از اتلاف وقت در مورد اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده اطلاعات لازم را کسب نمایند.

اصلاح ساختار اقتصادی کشور یکی از اهداف مهم دولت جمهوری اسلامی است. در همین چارچوب اصلاح ساختار درآمدی دولت و کاهش اتکاء به درآمدهای نفتی نیز از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. یکی از راههای برنامه‌ریزی شده برای اصلاح ساختار درآمدی و کاهش اتکاء بر درآمدهای نفتی، اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در چارچوب اصلاح نظام مالیاتی می‌باشد. باتوجه به نوین بودن نظام مالیات بر ارزش افزوده در ایران و جهت آگاهی بیشتر فعالان اقتصادی با تکالیف، وظایف و رویه‌های قانونی این نظام مالیاتی و افزایش سطح اطلاع از حقوق قانونی فعالان اقتصادی در مقابل قانون مذکور به منظور بهبود وضعیت تمکین

هر چه بیشتر مودیان محترم مالیات بر ارزش افزوده، تهیه راهنماهای آموزشی به عنوان بخشی از وظایف معاونت مربوطه در سازمان امور مالیاتی کشور ضرورت می‌یابد. (پناهی و همکاران، ۱۳۹۰، مقدمه).

۲-۱- مساله تحقیق (بیان مساله)

در جامعه ما میزان درآمدهای مالیات نسبت به درآمدهای کل کشور درصد ناچیزی بوده و عمده درآمدهای کشور ما از طریق فروش نفت و گاز حاصل می‌شود، برای این اساس دولت در برنامه چهارم توسعه اقتصادی پیشنهاد نموده که حتی المقدور سعی شود باتوجه به اینکه ذخایر نفت رو به پایان می‌باشد پایه‌های مالیات بیشتری پیش‌بینی شده تا درآمدهای مالیات افزایش پیدا کند. حال باتوجه به اینکه طبق اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ نرخ‌های مالیات کاهش و معافیت‌های مالیاتی افزایش یافته است (قانون مالیات‌های مستقیم، ۱۳۸۶)، لذا باید به نوعی مشکل کمبود درآمدهای مالیات در برنامه کاری دولت جمهوری اسلامی قرار گیرد،

زیرا اگر درآمدهای مالیات به نوعی افزایش نیابد دولت در تامین هزینه‌های جاری و عمرانی خود با تنگناهای شدید اقتصادی مواجه می‌شود و لاجرم برای پوشش این هزینه‌ها بالاجبار باید منابع نفتی و گازی بیشتری بفروش رسد که این امر درازمدت برای منافع کشور و آیندگان مضر می‌باشد.

لذا باتوجه به توضیحات فوق الذکر چندوقتی است که طرح مالیات بر ارزش افزوده ۱ که تاکنون در ۱۳۰ کشور جهان مطرح شده و به عنوان یک فاکتور جهت پرکردن این خلاء پیشنهاد گردیده است. مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات چندمرحله‌ای است که در مراحل مختلف زنجیره تولید و توزیع بر اساس درصدی از ارزش افزوده کالاهای تولید شده و یا خدمات ارائه شده اخذ می‌گردد و می‌تواند به عنوان یکی از عوامل اصلی افزایش کارایی و اصلاح نظام مالیاتی مثر ثمر واقع شود (اخوای، ۱۳۸۵: ۳).

لذا استمرار این امر نیاز به مشارکت مودیان مالیاتی مشمول پرداخت این نوع مالیات، می‌باشد، باتوجه به اینکه عدم آموزش و آگاهی مودیان این نظام به قانون مالیات بر ارزش افزوده، عواقبی از قبیل نداشتن مشارکت مودیان در پرداخت مالیات، عدم وصول به موقع مالیات، عدم تصمیم‌گیری در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده و عدم تمکین مودیان مالیاتی را دربر خواهد داشت. با توجه به این توضیح سؤال اصلی پژوهش این است "تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده چه تاثیری بر میزان مشارکت مودیان دارد؟"

که محقق قصد دارد در این تحقیق تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده را بر مشارکت مودیان بررسی نماید چراکه عدم آموزش و آگاهی صحیح مودیان مالیاتی از این قانون باعث امتناع از پرداخت این نوع مالیات می‌باشد.

۱-۳- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

یکی از تحولات گسترده ای که از حدود چهار دهه پیش به این طرف، نظام مالیاتی بسیاری از کشورها را تحت تأثیر خود قرار داده، معرفی و استقرار مالیات بر ارزش افزوده در آن کشورهاست. مالیات بر ارزش افزوده در مقایسه با سایر مالیات‌های مرسوم، یک نظام مالیاتی جدید است که باتلاش اقتصاددانان برای رفع یا کاهش اختلال و نارسائی‌های مالیاتی سنتی و همچنین افزایش درآمد دولت شکل گرفته است، مالیات بر ارزش افزوده، نوعی مالیات بر مصرف است که در مراحل مختلف زنجیره واردات، تولید، توزیع و مصرف، به تدریج توسط بنگاه‌های اقتصادی که در مراحل مختلف زنجیره‌های مذکور قرار می‌گیرند، به میزان درصدی از ارزش افزوده حاصله در هر مرحله از زنجیره، انباشته و از هر بنگاه به بنگاه بعدی منتقل می‌شود تا در نهایت به مصرف کنندگان نهایی منتقل شده و توسط آنان پرداخت شود (حدادی، ۱۳۸۵، ص ۳).

مالیات بر ارزش افزوده یک سیستم مالیاتی خودسنج است که در آن وظیفه تشخیص مالیات به خودمؤدیان مالیاتی واگذار شده است، لذا کار اصلی مأموران سازمان مالیاتی (که بازدید و نظارت را بر عهده دارند) بررسی دقت گزارش تاجر در مورد محاسبه مالیات متعلقه یا مالیات قابل استرداد است (تالبوت، ۱۹۸۲: ۱۰).

در شرایط پیچیده و رو به تحول امروز تنها سازمان‌هایی می‌توانند به فعالیتهای خود استمرار بخشند و بقاء خود را تضمین نمایند که بتوانند خود را با تحولات و پدیده‌های پیچیده محیط هم‌هنگ ساخت، متناسب با شرایط بیرونی سازمان، خود را متحول سازند. از جمله مهمترین وظایف مدیریت برای حفظ و بقاء سازمان استفاده از سرمایه‌های انسانی و استفاده موثر و بهینه از آنها می‌باشد. آموزش فرآیندی است که بر اساس آن تغییری نسبتاً دائمی در جهت بهبود نحوه عمل افراد مورد نظر صورت می‌دهد. بنابراین آموزش شامل تغییرات مهارت‌ها، دانش، نگرش‌ها و یا رفتار می‌شود. به عبارتی فرآیند آبی آموزش باعث می‌شود که یک پل ارتباطی بین افراد با شغل ایجاد نماید تا از طریق آن در مشاغل خود از عهده حل دشواری‌های آن نیز برآیند و فرآیند آبی و نهایی آموزش، تضمین بقاء و ارتقاء (حفظ و توسعه) سازمان از طریق هم‌هنگی با تغییرات و تحولات مختلف درون سازمانی و برون سازمانی و نیازهای ناشی از آن از ابواب و جهات مختلف و بهبود ارتقای سطح کمی و کیفی عملکرد افراد باعث ارزشمندی فرد در سطح سازمانی، باعث بهبود و توسعه سازمان و در سطح ملی و حتی فراملی باعث افزایش بهره‌وری و نتایج مرتب بعدی می‌شود. از این رو باید آموزش را به عنوان یک کل در سطح فراتر دید. چنین نگرشی به آموزش مستلزم برخورداری از تفکر استراتژیک (کلیت‌گرا، آینده‌نگر و فراکنش) است این نوع تفکر شیوه‌ای پویا، تغییر دهنده و تغییر پذیر در مدیریت و برنامه ریزی آموزشی است (اخاوص، ۱۳۸۵، ص ۴).

براین اساس اهمیت و ضرورت پژوهش را می‌توان در سه بعد زیر خلاصه نمود:

۱. **بعد عملی و تنوریکی:** بررسی و مطالعات نظری نشان می‌دهد که آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر میزان مشارکت مودیان تاثیر دارد. بنابراین می‌خواهیم بدانیم که آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده تا چه میزان در مشارکت مودیان تاثیر دارد.
۲. **بعد کاربردی بودن:** نتایج پژوهش می‌تواند کمک خوبی به اداره کل امور مالیاتی شهر تهران برای برنامه ریزی جهت آموزش مودیان مالیاتی و کسب درآمد بیشتر از طریق مشارکت مودیان ارائه نماید.
۳. **علاقه شخصی و سنخیت کاری:** از آنجا که محقق در سازمان امور مالیاتی مشغول به خدمت می‌باشد، امید آن دارد با ارائه این پژوهش بتواند سهمی در تحقق اقتصادبازم ملی در سال جاری و سالهای آتی داشته باشد.

۴-۱- اهداف پژوهش

۱-۴-۱- اهداف اصلی

- ۱- شناخت تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر مشارکت مودیان مالیاتی از دیدگاه کارشناسان مالیاتی شهر تهران.
- ۲- ارائه پیشنهادات و راهبرد به دست اندرکاران سازمان امور مالیاتی مبنی بر به آگاهی رساندن دقیق قانون مالیات بر ارزش افزوده تا منجر به مشارکت هرچه بیشتر مودیان این نظام مالیاتی گردد.

۲-۴-۱- اهداف فرعی

- ۱- شناخت تاثیر آموزش حضوری قانون مالیات بر ارزش افزوده بر مشارکت مودیان مالیاتی در پرداخت مالیات.
- ۲- شناخت تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده از طریق سایت VAT^۱ بر مشارکت مودیان مالیاتی در پرداخت مالیات.
- ۳- شناخت تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر وصول مالیات.
- ۴- شناخت تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر تصمیم گیری مودیان در اجرای قوانین و مقررات مالیاتی.
- ۵- شناخت تاثیر آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر میزان تمکین مودیان مالیاتی.

^۱ - منظور از Vat (value added tax) در این پژوهش قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

۶- شناخت سطح مطلوبیت آموزش مؤدیان در اداره کل امور مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران.

۷- شناخت سطح مطلوبیت مشارکت مؤدیان در اداره کل امور مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران.

۱-۵-۵- متغیرهای پژوهش

متغیر هر ویژگی یا کیفیتی است که بر حسب درجه و نوع متفاوت است و قابل اندازه گیری است. در واقع هر چیزی که قابل اندازه گیری باشد متغیر نامیده می شود (حسن زاده، ۱۳۸۲، ص ۳۹).

۱-۵-۱- متغیر مستقل

در این تحقیق متغیر مستقل آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده می باشد. این متغیر دارای دو مولفه "آموزش حضوری" و "آموزش از طریق وب سایت VAT" است.

۱-۵-۲- متغیرهای وابسته

- ۱- مشارکت مؤدیان مالیاتی
- ۲- مشارکت مؤدیان در پرداخت مالیات
- ۳- وصول مالیات
- ۴- تصمیم گیری مؤدیان در اجرای قوانین و مقررات مالیاتی
- ۵- تمکین پذیری مؤدیان مالیاتی

۱-۶-۱- فرضیه های تحقیق

فرضیه حدس عالمانه ای درباره حل یک مسئله است. فرضیه را می توان به منزله رابطه ای منطقی بین دو یا چند متغیر تعریف کرد که به صورت جمله ای آزمون پذیر بیان می شود. این روابط بر پایه شبکه ارتباطی تجسم می شود که ریشه در چارچوب نظری تعریف شده برای پژوهش دارند (اوماسکاران، ۱۳۸۵).

فرضیه های این تحقیق عبارتند از:

۱-۶-۱- فرضیه اصلی

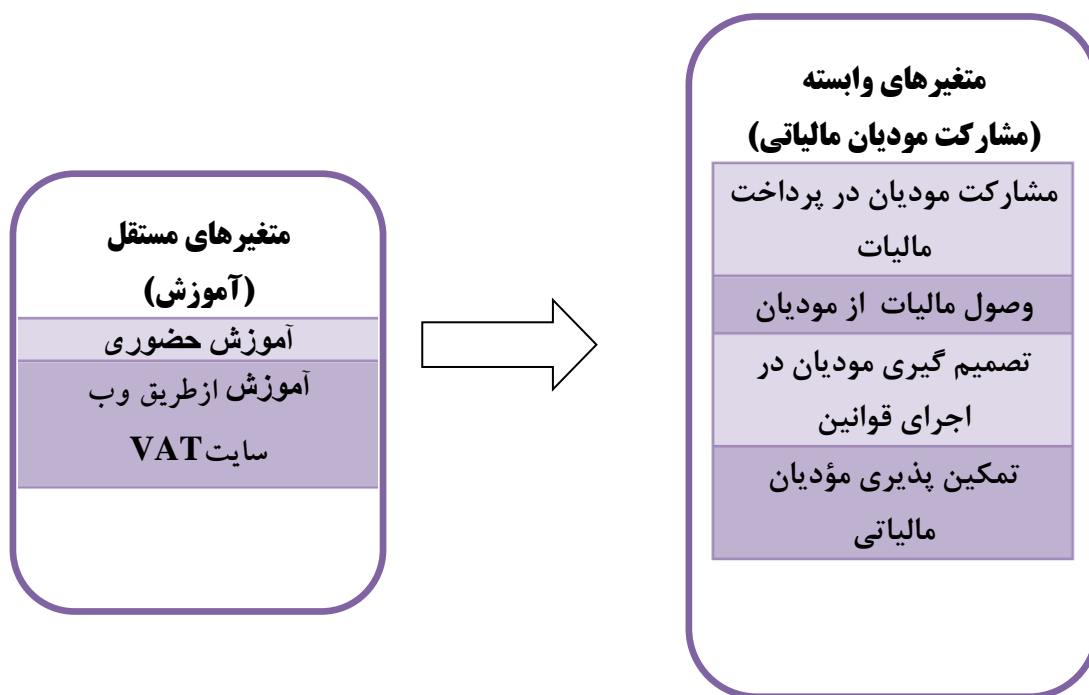
آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر میزان مشارکت مؤدیان مالیاتی موثر می باشد.

۱-۶-۲- فرضیه های فرعی

- ۱- آموزش حضوری قانون مالیات بر ارزش افزوده بر مشارکت مؤدیان در پرداخت مالیات موثر می باشد.

- ۲- آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده از طریق وب سایت VAT بر مشارکت مؤدیان در پرداخت مالیات موثر می باشد.
- ۳- آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر وصول مالیات از مؤدیان مالیاتی تاثیرگذار می باشد.
- ۴- آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر تصمیم گیری مؤدیان در اجرای قوانین و مقررات مالیاتی تأثیر دارد.
- ۵- آموزش قانون مالیات بر ارزش افزوده بر میزان تمکین مؤدیان مالیاتی موثر می باشد.
- ۶- آموزش مؤدیان در اداره کل مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران در سطح مطلوبی قرار ندارد.
- ۷- مشارکت مؤدیان در اداره کل مالیات بر ارزش افزوده شهر تهران در سطح مطلوبی قرار ندارد.

۷-۱- مدل تحقیق:

۱-۸-۱- تعاریف مفهومی (نظری)

آموزش : آموزش تجربه‌ای است مبتنی بر یادگیری ، به منظور ایجاد تغییرات به طور نسبی در هر فرد تا او را قادر به انجام کار و بهبود بخشی توانایی‌ها ، تغییر مهارت‌ها ، دانش ، نگرش و رفتار

اجتماعی نماید. بنابراین آموزش به مفهوم تغییر دانش، نگرش، تعامل با دیگران است (باطانی، ۱۳۸۵: ۱۳).

مالیات:

مالیات عبارت از سهمی است که بموجب اصل تعاون ملی و طبق مقررات موضوعه هر یک از افراد کشور موظف است از درآمد یا دارایی خویش به منظور تأمین هزینه‌های عمومی و حفظ منافع اقتصادی سیاسی و اجتماعی کشور، برحسب توانایی و استطاعت مالی خود به خزانه دولت بپردازد (پورعسگری، ۱۳۷۷: ۱۴).

مالیات بر ارزش افزوده (VAT):^۱

مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات چند مرحله‌ای است که در مراحل مختلف زنجیره واردات/تولید/توزیع بر اساس درصدی از ارزش افزوده کالای فروخته شده یا خدمات ارائه شده در هر مرحله از زنجیره واردات - تولید - توزیع به عنصر بعدی زنجیره انتقال می‌یابد تا نهایتاً توسط مصرف کننده نهایی پرداخت می‌گردد (طرح استقرار نظام مالیات بر ارزش افزوده، خرداد ۱۳۸۷).

مشارکت:

مشارکت فرایندی اجتماعی، عمومی، یکپارچه چندگانه، چندبعدی و چند فرهنگی است که هدف آن کشاندن همه مردم به ایفای نقش در همه مراحل توسعه است (گائوتری، ۱۹۸۶: ۳۷؛ به نقل از ازکیاو غفاری)

مؤدی:

فعالان اقتصادی اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی که اقدام به فروش، صادرات یا واردات کالاها و خدمات مشمول قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌کنند و طبق ضوابطی که سازمان امور مالیاتی اعلام می‌نماید مکلف به ثبت نام شده‌اند، مؤدی محسوب می‌شوند (راهنمای مودیان مالیات بر ارزش افزوده، ۱۳۸۸، ص ۱).

۱-۸-۲- تعاریف عملیاتی

آموزش:

آموزش به معنی سلسله کلاسهای دوره‌ها و توجیهاتی است که در محدوده زمانی کمتر از یک هفته جهت افزایش توان عملکردی مودیان مالیاتی در فرایند تحقق مأموریت ابلاغی برای ارتقاء موفقیت سازمانی با برنامه ریزی مالیات بر ارزش افزوده استان تهران برگزار میشود.

مالیات:

^۱-(VALUE-ADDED-TAX)

منظور از مالیات مبلغی است که طبق قانون مالیات، مردم درصدی از درآمد خود را به دولت می‌پردازند.

مالیات بر ارزش افزوده:

مالیات بر ارزش افزوده مالیاتی است که کلیه عرضه‌کننده کالاها و خدمات به عنوان مودیان مالیاتی باید علاوه بر بهای کالا یا خدمات عرضه شده بصورت درصدی از بهای فروش کالا یا خدمات، در زمان فروش از خریداران اخذ و به صورت دوره‌ای (فصلی) به سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند. (راهنمای مودیان مالیات بر ارزش افزوده، ۱۳۸۷: ۱)

مشارکت:

مشارکت میزان استقبال مردم مشمول مالیات بر ارزش افزوده در پرداخت مالیات مذکور می‌باشد.

مودی:

مودی به مجموعه افرادی اطلاق می‌شود که در راستای تحقق درآمد پیش‌بینی شده مالیاتی دارای مأموریت‌های مستقیم و غیرمستقیم به منظور وصول مطالبات مالیاتی می‌باشد.